

ПРОБЛЕМАТИКА ОТРИМАННЯ ОПІКИ НАД ДИТИНОЮ

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

Масоха Владислава Олегівна
Науковий керівник: викладачка кафедри цивільного
права та процесу Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Мітусова Катерина Сергіївна

У кожної людини має бути сім'я. Завдяки створеним всередині умовам, вона є середовищем для фізичного, духовного, культурного та інтелектуального розвитку. Сім'я – головний компонент стабільності соціально-економічних відносин. Саме тому інститут сім'ї є одним із найважливіших у державі.

На сьогодні питання виховання дітей кардинально змінило свою цінність. На жаль, це обумовлено залишенням дітей без належного батьківського піклування через певні причини.

В Україні з кожним роком зростає кількість дітей, яким потрібен захист та увага. Існує декілька форм влаштування дітей-сиріт. Однією з таких є встановлення опіки та піклування над ними. Наша держава вже зробила певні кроки для кращого сімейного влаштування дітей-сиріт або дітей, позбавлених батьківського піклування, але все це потрібно досліджувати та вдосконалювати далі.

Справи, які оформлюються для опіки та піклування над дітьми-сиротами та дітьми, позбавлених батьківського піклування належать до цивільної юрисдикції. Там поняття опіки та піклування розглядається як передавання таких дітей, іншим особам для їх виховання та захисту. Зазвичай статус дитини позбавленої батьківського піклування мають діти, у яких батьки померли, невідомі або визнані судом безвісно відсутніми [1, с. 400]. Але опіка й піклування, згідно з чинним законодавством, можуть встановлюватись і за життя батьків дітей. Наприклад, коли батьки були позбавленні батьківських прав судовим рішенням або було прийняте рішення про відбирання дитини, тому що знаходження з батьками несе загрозу для її життя. Існує ряд таких причин, де опіку чи піклування можна встановлювати за життя батьків.

Різні науковці досліджують це питання з різних сторін. Загалом, розглядаються такі питання як: окремі аспекти опіки та піклування над дітьми-сиротами (Морозова С.Є., Рудий Н.Я., Прутян Д.С.); встановлення опіки та піклування над дітьми, позбавлених батьківського піклування, через призму судового захисту прав неповнолітніх (Логвинова М.В., Тріпульський Г.Я., Кондрат'єва Л.А.). Але поза увагою науковці залишають питання пов'язані з судовим порядком встановлення опіки та піклування над дітьми-сиротами та дітьми, позбавлених батьківського піклування.

Цивільний кодекс України передбачає статтею 60 встановлення опіки та піклування судом. З однієї сторони, ми можемо спостерігати, що суд також бере участь у захисті дитини та реалізації правовідносин щодо опіки та піклування. А

з іншої сторони, чітко розуміємо, що вирішення даної категорії справ є суперечливим та неоднозначним [2, с. 83-85].

Ми вважаємо, що головним слід зазначити недолік, який появляється у відсутності у Цивільному кодексі понять «опіка» та «піклування». Практики описують ці поняття взаємопов'язаними, але різними за змістом. Тому у правовій доктрині виникають певні дискусії з цього питання. Ми повинні вміти розрізняти ці поняття. Наприклад, опіка встановлюється над дітьми віком до чотирнадцяти років, тобто над малолітньою особою. Такі діти вже мають часткову цивільну дієздатність, але вони не несуть відповідальність за завдану ними шкоду. В той час, піклування встановлюється над дитиною віком від чотирнадцяти до вісімнадцяти років – це неповнолітні особи. В цьому випадку, діти мають уже неповну цивільну дієздатність, тобто може розпоряджатись своїм заробітком, стипендією та мають інші права.

Протягом усього часу, орган опіки повинен контролювати діяльність опікунів, щодо умов виховання, проживання та навчання дітей. Після кожної перевірки, орган опіки складає акт, який є оцінкою діяльності опікуна [3, с. 17].

Також, слід зазначити, що опікуном (піклувальником) можуть бути лише фізичні особи, але функції опікунів (піклувальників) можуть здійснювати дитячі заклади, заклади охорони здоров'я та самі органи опіки та піклування.

У висновку можна сказати, що опіку чи піклування над дитиною здобути тяжко. Це потребує ретельної підготовки. Потрібно пройти співбесіду, потім служба у справах дітей приходить до місця проживання майбутнього опікуна та перевіряє умови помешкання. Після чого обов'язково складається акт житлово-побутових умов проживання кандидата.

Перелік посилань

1. Лозова В.,Троцко Г.Теоретичні основи виховання і навчання: посіб. Харків : ОВС, 2002. 400 с.
2. Карпенко О. Є. Інституційна опіка дітей в окремих країнах Європейського Союзу: європейський досвід. Дитинство без насилля: суспільство, школа і сім'я на захисті прав дітей : зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., м. Тернопіль, 29-30 квітня 2014 р. Тернопіль : Стереарт, 2014. С. 83–85.
3. Кобилянська Л. І. Становлення і розвиток українських народних шкіл на Буковині (70-ті рр. XVIII - початок ХХ століття) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. Івано-Франківськ, 1998. 17 с.